

К.Г. ГОРОДЕНСЬКА

ОКЕАНІЧНИЙ ЧИ ОКЕАНСЬКИЙ ФЛОТ?

Неорганічні в українському вжитку словосполучення *океанічний флот*, *океанічна течія*, *океанічний клімат*, *океанічні острови* і под., напр.: *Уперше за 19 років Україна змогла отримати прибуток від діяльності державного океанічного флоту* (Україна молода, 02 – 03.09.2016); *Частини плато можуть виступати над поверхнею океану, утворюючи океанічні острови і атоли* (Вікіпедія); *...весна в океанічних кліматах холодніша, ніж осінь* (Рівненський обл. центр з гідрометеорології). Тлумачні словники української мови подають прикметник *океанічний* як рівнозначний прикметникові *океанський* – ‘той, який стосується океану’ (Словник української мови: в 11 т. Київ, 1974. Т. V. С. 662; Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь, 2005. С. 836). Проте зразкові творення відносних прикметників української мови відповідає лише *океанський*, бо в ньому до твірного іменника *океан* приєднано суфікс **-ськ-**. У складі прикметника *океанічний* є латинський елемент **-іч-**, що доречний насамперед у прикметниках, співвідносних з іменниками на **-іка**, пор.: *графіка* – *графічний*, *ритміка* – *ритмічний*, *синоніміка* – *синонімічний*. У прикметника *океанічний* немає спільнокореневого іменника на **-іка**, тому словотвірно він не вмотивований. У багатьох виданнях, серед яких і довідкові, замість *океанічний* ужито *океанський*, пор.: *Океанський риболовецький флот України вперше за 19 років перерахував дивіденди до держбюджету країни* (Кореспондент, 01.09.2016); *Щільні донні води з шельфів Антарктиди опускаються по материковому схилу і материковому підніжжю до океанських котловин*; *Холодні океанські течії також відзначаються відповідними збуреннями в конфігурації ізотерм.*; *Течії впливають на розподіл інших географічних характеристик солоності, вмісту кисню, біологічних речовин, оптичних та акустичних властивостей океанських вод* (Вікіпедія).

Отже, правильно вживати *океанський флот*, *океанська течія*, *океанський клімат*, *океанські острови*, *океанські води*.

К.Г. ГОРОДЕНСЬКА

ПАРКОВОЧНІ ЧИ ПАРКУВАЛЬНІ МІСЦЯ (МАЙДАНЧИКИ)?

Міська влада Києва вимагає ставити автомобілі в обладнаних для цього місцях (майданчиках), а водії нарікають на брак парковочних місць (майданчиків). А чи правильно вони називають ці місця (майданчики)? Ні, неправильно, бо вживають російський прикметник *парковочний*, утворений від іменника *парковка*. Українською мовою такі місця (майданчики) правильно називати прикметником *паркувальний*, якого утворено від дієслова *паркувати* за допомогою суфікса **-льн-**, що виражає призначення, пор.: *паркувальні місця (майданчики)* – місця (майданчики), де водії повинні паркувати (ставити) свої автомобілі, місця (майданчики), призначені для паркування автомобілів.

Отже, відкриті місця (майданчики), відведені для того, щоб водії ставили (залишали) на певний час свої автомобілі, потрібно називати *паркувальними*.

К.Г. ГОРОДЕНСЬКА

ЕСЕ І ЕСЕЙ

В українській фаховій мові, передусім у літературознавчих виданнях, а також в електронних та друкованих засобах інформації помітне активніше вживання форм *есей*, *есеї* та ін. Донедавна переважав невідмінюваний іменник *есе* і зрідка траплялися *есей* і навіть *есея*, які вживали здебільшого класики української літератури минулого сторіччя та деякі літературні критики. Словники зафіксували цей іменник французького походження зі значеннями: 1) 'невеликий за обсягом прозовий твір, що має довільну композицію і передає індивідуальні думки та враження з конкретного питання і не претендує на вичерпне трактування теми'; 2) 'жанр на перетині художньої та публіцистичної творчості'. Хоч художні тексти у стилі *есе* відомі з часів античності, появу цього жанру пов'язують з іменем Мішеля Монтеня, який з 1572 року й до кінця життя працював над своїм найбільшим літературним твором, що мав назву «Essai».

У найновіших довідкових виданнях, зокрема в орфографічних і деяких тлумачних словниках, енциклопедіях, подано невідмінюваний іменник *есе* і відмінюваний іменник чоловічого роду *есей* як рівнозначні. Тоді чим відрізняються ці два іменники в українській мові? А тим, що запозичення *есе* відтворює його вимову у французькій мові, але воно не пристосоване до граматичного ладу української літературної мови, бо не відмінюване. Слово *есей* адаптоване до її словозмінної системи, адже його відмінюємо за зразком іменників II відміни чоловічого роду з основою на м'який приголосний, пор. в однині: *есей*, *есея*, *есеєві* (*есею*), *есей*, *есеєм*, (в) *есеї* (*есеєві*); у множині: *есей*, *есеїв*, *есеям*, *есеї*, *есеями*, (в) *есеях*. Саме ця граматична ознака зробила слово *есей* органічнішим для українського вжитку.

І.А. КАЗИМИРОВА

ОСКАРЖУВАТИ – ОСПОРЮВАТИ

В українській мові слово *оскаржувати* вживають зі значенням 'офіційно подавати скаргу у вищу інстанцію, протестуючи проти якого-небудь рішення, чийх-небудь дій і т. ін.' (Словник української мови: в 11-ти т. Київ, 1974. Т. V. С. 767), а слово *оспорювати* – зі значенням 'юр. Домагатися відновлення свого права на що-небудь через суд.' (Словник української мови: в 11-ти т. Київ, 1974. С. 782).

У «Юридичній енциклопедії» за ред. Ю.С. Шемшученка подано словникову статтю лише до слова *оскарження*: «звернення зі скаргою до державних органів і органів об'єднань громадян з приводу незаконності чи необґрунтованості